

POZIOM WIEDZY FINANSOWEJ POLAKÓW 2023

EDYCJA VI | BADANIE

VII Kongres Edukacji Finansowej
i Przedsiębiorczości

21 marca 2023

Organizatorzy:

Informacje o badaniu

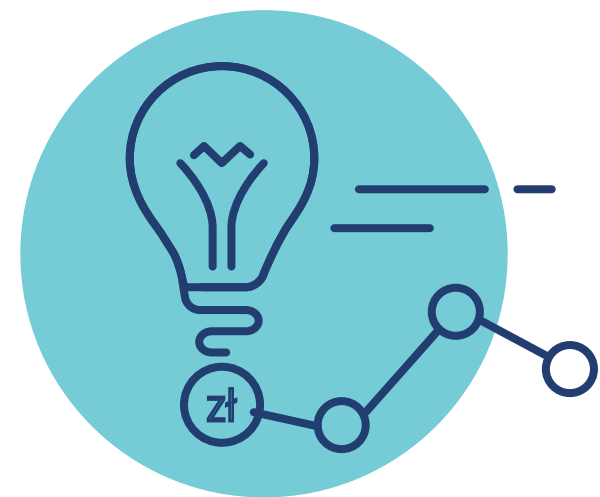
Technika	CATI – Computer Assisted Telephone Interviews
Termin badania	10 – 20 lutego 2023
Charakterystyka próby	Próba ogólnopolska dorosłych Polaków, reprezentatywna dla populacji pod względem płci, wieku i lokalizacji (województwo i klasa wielkości miejscowości)
Wielkość próby	n=1000
Błąd pomiaru	3%

Badanie "**Poziom wiedzy finansowej Polaków**" to od 2018 r. jedno z kluczowych, corocznych i najchętniej cytowanych w mediach opracowań dotyczących wiedzy i edukacji ekonomicznej w Polsce.

Od samego początku, badanie to jest przeprowadzane przez **CBM Indicator na zlecenie i przy współpracy merytorycznej z Fundacją Warszawski Instytut Bankowości oraz Fundacją GPW** – czołowymi NGO w Polsce w obszarze edukacji ekonomicznej.

Diagnoza dotyczy m.in. samooceny poziomu wiedzy, preferencji, wyzwań i oczekiwań społecznych w obszarze szeroko rozumianej wiedzy na temat finansów osobistych, bankowości i inwestowania.

Podsumowanie wyników

WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

– samoocena, preferencje,
wyzwania, oczekiwania

- **Średnia ocena własnej wiedzy ekonomicznej badanych wynosi 2,88 (w 5-stopniowej skali)**, przy czym 38% ocenia swoją wiedzę jako bardzo i raczej małą, zaś 31% jako dużą i bardzo dużą. Płeć nie różnicuje poziomu tej wiedzy, natomiast obserwujemy istotne różnice u respondentów w różnym wieku i o różnym poziomie wykształcenia – niżej swoją wiedzę oceniają najstarsi i najslabiej wykształceni, wyżej – osoby z wykształceniem wyższym.
- **Najczęściej wskazywanym źródłem wiedzy ekonomicznej są blogi i portale internetowe** – 45% (częściej wskazywane przez młodszych badanych). Młodszy częściej też wskazują podcasty i materiały wideo oraz szkołę i uczelnię. Starsi natomiast częściej wskazują media, instytucje finansowe i publiczne.
- **Najwięcej Polaków odczuwa brak wiedzy w obszarze cyberbezpieczeństwa** (44%). Istotnie częściej wskazują go osoby w wieku 25-34 i 55-64 lata. Rzadziej wskazywane są inwestowanie (33%), kredyty i pożyczki (24%) i system podatkowy (23%), najrzadziej zaś system emerytalny (13%) i płatności bezgotówkowe (12%).

Organizatorzy:

Podsumowanie wyników

- **Badani uznają za najlepsze następujące formy przekazywania wiedzy finansowej:** filmy edukacyjne i materiały wideo (43%), bezpośrednie spotkania stacjonarne (lekcje lub wykłady – 40%), oraz artykuły i infografiki w prasie lub internecie (39%).
- **Badani najczęściej wskazują, że poprawa wiedzy ekonomicznej może przyczynić się do lepszego rozumienia mechanizmów gospodarki** (53%), lepszego gospodarowania budżetem domowym (48%) oraz większego poczucia bezpieczeństwa finansowego (45%).

Podsumowanie wyników

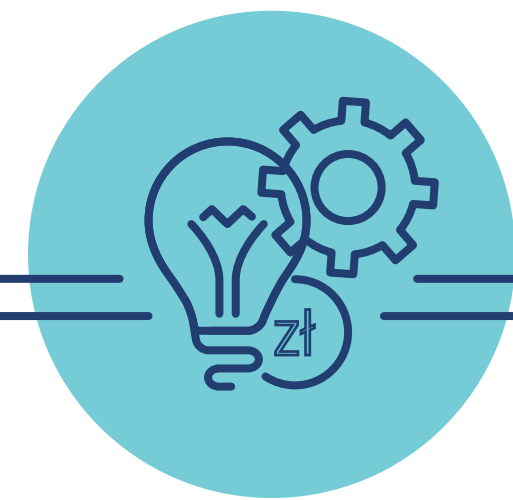

POSTAWY EKONOMICZNE W CZASACH ZAWIROWAŃ GOSPODARCZYCH

– ocena i wnioski

- **Aż 82% badanych uważa, że eksperci, media i instytucje publiczne przejrzystie tłumaczą przyczyny inflacji** w Polsce. Odsetek pozytywnych odpowiedzi jest istotnie wyższy w grupie najmłodszych respondentów.
- **Jako wnioski, które można wyciągnąć z trudnej sytuacji ekonomicznej, badani najczęściej wskazywali większe interesowanie się wiadomościami gospodarczymi (46%), dywersyfikację oszczędności (30%), większe myślenie o przyszłości (29%).**
- **Niemal wszyscy badani odczuwają skutki inflacji i wzrostu cen (98%).** Wiele osób wskazuje również konieczność ograniczenia wydatków (85%) i brak możliwości oszczędzania i inwestowania (82%). **Aż 2/3 zauważa, że musi zmienić dotychczasowy styl życia, a ponad 1/4 ma problemy ze spłatą zobowiązań.**

Podsumowanie wyników

INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

- **Badani nisko oceniają swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.** Jedynie 7% uważa, że ich wiedza jest bardzo lub raczej duża, zaś aż 64% – że jest bardzo lub raczej niska. Istotnie niżej swoją wiedzę o GPW oceniają najstarsi i najslabiej wykształceni, zaś wyżej ci z wyższym wykształceniem.
- **Akcje są zdecydowanie najlepiej znanym instrumentem notowanym na GPW (91%).** Obligacje wskazuje 66% badanych. Obserwujemy istotnie wyższą znajomość poszczególnych instrumentów (szczególnie tych mniej znanych) wśród osób z wyższym wykształceniem.
- **Spośród znanych sposobów długookresowego oszczędzania na emeryturę respondenci najczęściej wymieniają Pracownicze Plany Kapitałowe (88%).** Nieco rzadziej wskazywane są Indywidualne Konta Emerytalne (73%). Prawie połowa wskazuje PPE, a niecała 1/3 – IKZE.
- **Niewielkie odsetki badanych oszczędzają na emeryturę,** samodzielnie inwestują lub rozważają takie działania. 11% korzysta z PPK, po 4% z IKE i PPE. Aż 78% nie rozważa w najbliższym czasie samodzielnego inwestowania lub oszczędzania na emeryturę

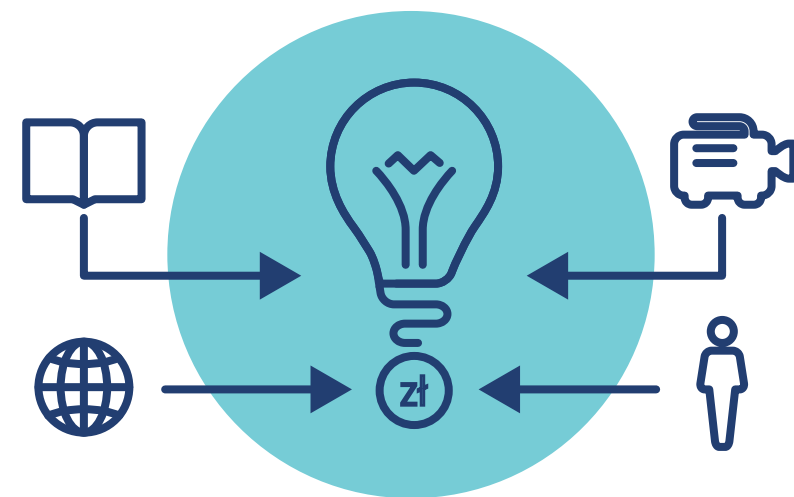
Organizatorzy:

Podsumowanie wyników

- **Najważniejsze powody wyboru spółki, w którą badani chcieliby zainwestować jest jej sytuacja biznesowa** (42%) oraz opinia innych uczestników rynku (41%). Najmłodszy respondenci częściej nie umieją odpowiedzieć na to pytanie.
- **Ponad 2/3 respondentów nie inwestuje na giełdzie z braku wystarczającej wiedzy**, częściej są to najmłodszy badani. Dużą barierę stanowi lęk przed ryzykiem (29%) i przed poniesieniem strat (28%). Najmłodszy i najstarszy nie inwestują również częściej z powodu braku kapitału.

Podsumowanie wyników

WIEDZA W PRAKTYCE

– bankowość i finanse

- **1/3 respondentów czyta bardzo dokładnie umowy zawierane z instytucjami finansowymi** przed podpisaniem, zaś 43% stara się czytać dokładnie. Jedynie kilka procent deklaruje, że przeglądają umowy pobieżnie lub zdarza im się podpisać bez czytania.
- **W pytaniu o użytkowanie bankowości elektronicznej 74% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi dotyczącej weryfikacji nietypowego maila z banku.** Odsetek prawidłowych odpowiedzi jest istotnie niższy wśród najstarszych respondentów i w grupie z podstawowym i zawodowym wykształceniem, zaś wyższy wśród osób młodszych i z wykształceniem średnim lub wyższym.
- **W pytaniu o kredyty prawidłową odpowiedź odstąpienie od umowy w terminie 14 dni wskazuje 54% badanych.** Wskaźnik ten jest istotnie niższy w grupie 65+ lat i wśród osób w podstawowym i zawodowym wykształceniu, zaś wyższy w grupie 25-34, 35-44 i 45-54 lata i wśród osób z wykształceniem wyższym.

Podsumowanie wyników

- **Aż 91% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi w pytaniu o zdolność kredytową.** Istotnie mniej prawidłowych odpowiedzi notujemy w grupie respondentów z najniższym wykształceniem, istotnie więcej zaś – wśród osób z wykształceniem wyższym.
- **Jedynie 43% respondentów umie wskazać prawidłową odpowiedź w pytaniu o RRSO** dodatkowe usługi o charakterze dobrowolnym. Podobnie jak w poprzednich pytaniach, istotnie niższy odsetek prawidłowych odpowiedzi obserwujemy w grupie słabiej wykształconych, zaś istotnie wyższy – w grupie osób z wyższym wykształceniem.
- **Prawidłową odpowiedź w pytaniu o weryfikację pożyczkodawcy rejestr na stronie KNF wskazuje 85% respondentów.** Wartość ta jest istotnie wyższa wśród najlepiej wykształconych, zaś istotnie niższa wśród tych z podstawowym i zawodowym wykształceniem.

WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

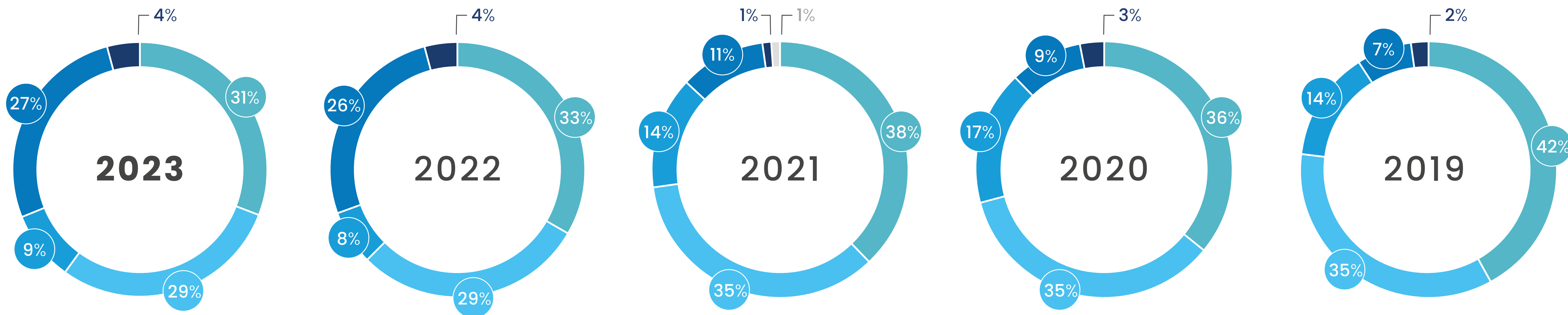
– samoocena, preferencje, wyzwania, oczekiwania
Porównanie w latach 2019–2023

Organizatorzy:

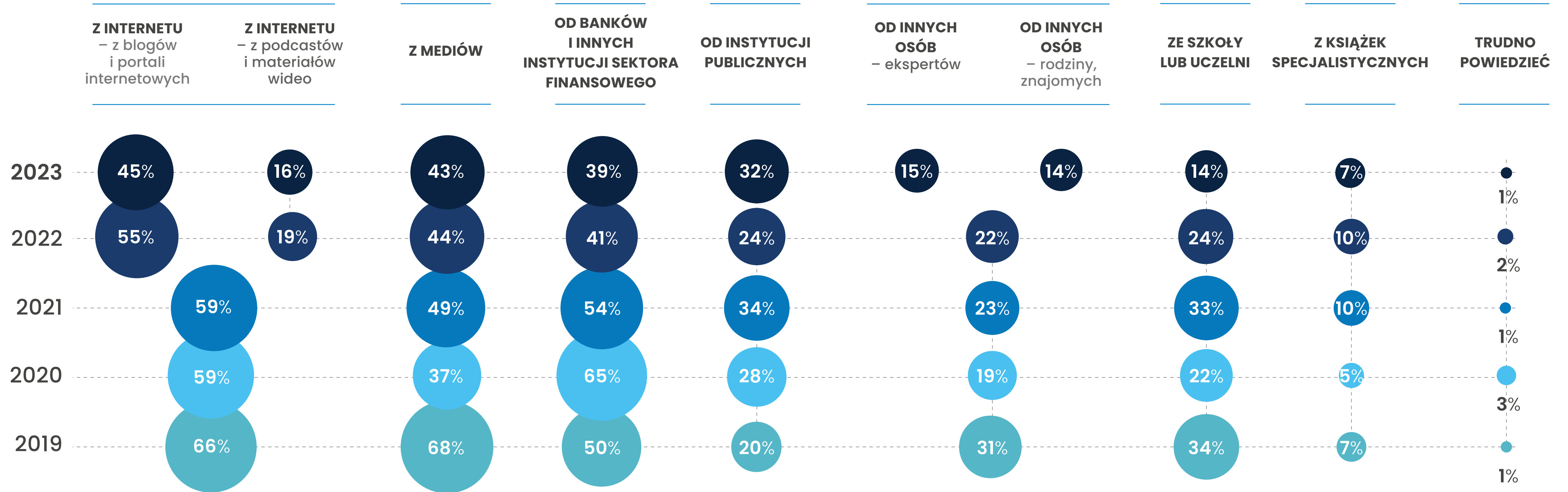
Samocena wiedzy ekonomicznej

● bardzo duża ● raczej duża ● przeciętna ● raczej mała ● bardzo mała ● trudno powiedzieć

Q1. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę w zakresie zarządzania finansami, korzystania z usług bankowych i znajomości zasad funkcjonowania gospodarki, w kontekście osobistych potrzeb w tym zakresie?

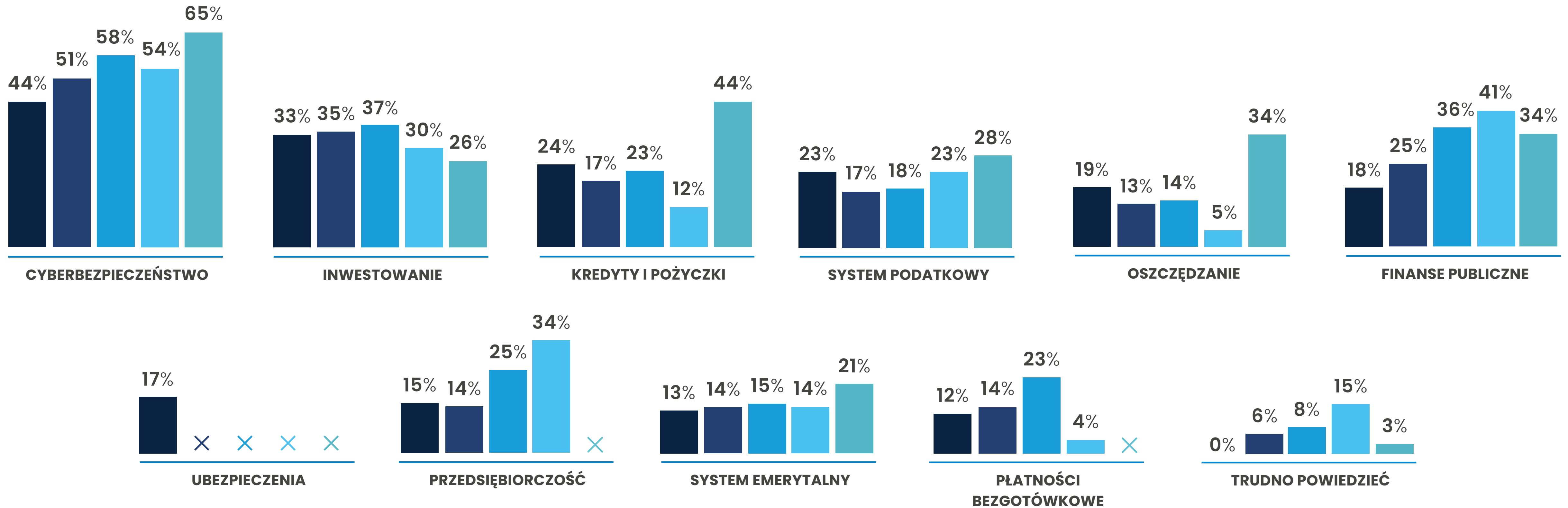
Źródła wiedzy o finansach i ekonomii

Q2. Skąd najczęściej czerpie Pan/Pani wiedzę z zakresu finansów / ekonomii? (wielowyborowe)

Oczekiwane obszary wymagające poprawy

● 2023 ● 2022 ● 2021 ● 2020 ● 2019

Q3. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największy niedobór wiedzy i ma Pan/Pani potrzebę jego poprawy? (wielowyborowe)

Organizatorzy:

Preferowane formy przekazywania wiedzy

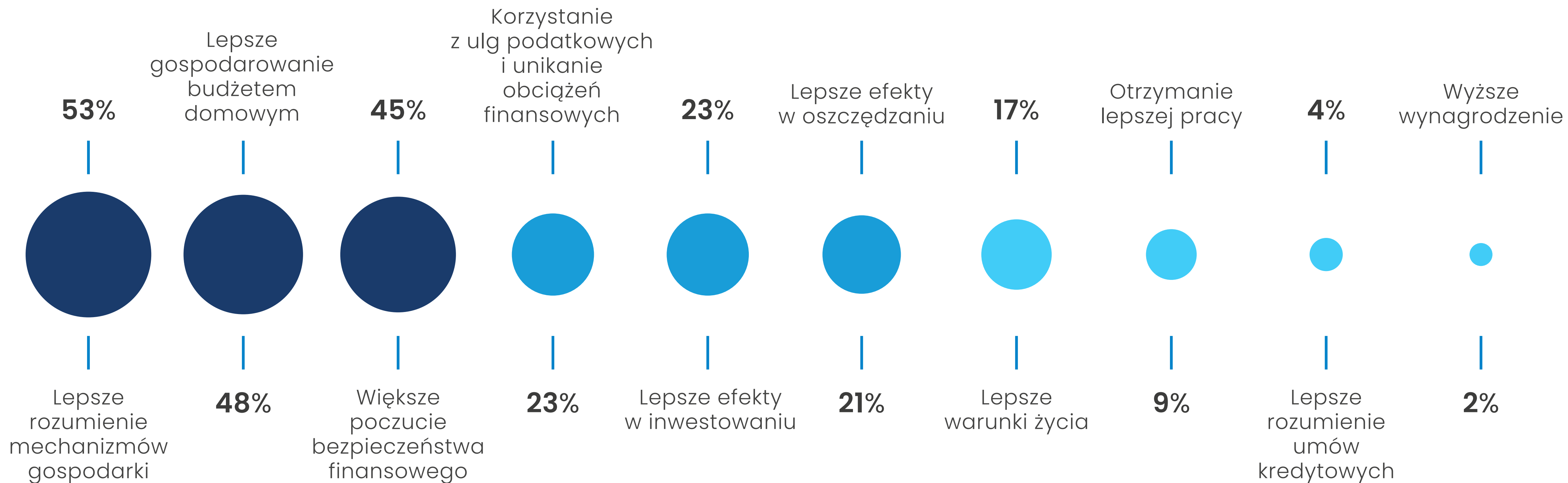
	Filmy edukacyjne oraz inne materiały wideo	Cykle artykułów i infografiki w prasie lub internecie	Blogi finansowe i media społecznościowe	Audycje radiowe lub podcasty	Gry planszowe / komputerowe	Poradniki i infografiki						
2023	43%	40%	39%	33%	27%	25%	19%	16%	2%	1%	×	×
2022	41%	44%	40%	35%	24%	24%	18%	16%	3%	2%	×	×
2021	40%	60%	43%	36%	×	24%	9%	×	1%	5%	33%	12%
2020	11%	49%	29%	32%	×	7%	13%	×	2%	7%	49%	×
	Spotkania bezpośrednie stacjonarne (szczególnie lekcje lub wykłady)		Aplikacje mobilne	Platformy e-learningowe	Webinary, lekcje i wykłady online	Trudno powiedzieć	Spotkania bezpośrednie (online), zwłaszcza lekcje i wykłady					

Q4. Jakie formy przekazywania wiedzy finansowej postrzega Pan/Pani jako najlepsze? (wielowyborowe)

Organizatorzy:

Wiedza ekonomiczna środkiem do celu

Q5. Do czego, Pana/Pani zdaniem, może najbardziej przyczynić się poprawa poziomu Pana/Pani wiedzy ekonomicznej? (wielowyborowe)

POSTAWY EKONOMICZNE W CZASACH ZAWIROWAŃ GOSPODARCZYCH

– oceny i wnioski

Osobiste skutki spowolnienia gospodarczego

→ **Niemal wszyscy badani niezależnie od wieku płci czy miejsca zamieszkania odczuwają skutki inflacji i wzrostu cen (98%).**

→ Na konieczność upłynnienia zasobów własnych oraz ograniczenie wydatków częściej niż pozostali wskazują osoby w średnim wieku (w wieku 35-54 lata)

→ Osoby w wieku 35-44 lata wskazują także częściej na brak możliwości oszczędzania/inwestowania (91%) oraz problemy ze spłatą zobowiązań (48%)

Q6. Spowolnienie gospodarcze przynosi dla wielu osób dotkliwe skutki. Których z nich obecnie Pan/Pani doświadcza?

Osobiste wnioski na przyszłość

→ **Badani wskazują, że wnioski, które można wyciągnąć z trudnej sytuacji ekonomicznej to przede wszystkim większe interesowanie się wiadomościami gospodarczymi (46%), dywersyfikacja oszczędności (30%), większe myślenie o przyszłości (29%).**

→ Większa chęć dywersyfikacji swoich oszczędności obserwowana jest wśród młodych (w wieku 18-24 - 41% wskazań)

→ Z kolei większą skłonność do zainteresowania wiadomościami gospodarczymi wykazują mieszkańcy dużych miast (pow. 500 tys. - 55% wskazań)

Q7. Jakie najważniejsze wnioski wyciąga Pan/Pani dla siebie doświadczając skutków trudnej sytuacji gospodarczej ostatnich kilkudziesięciu miesięcy?

Organizatorzy:

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

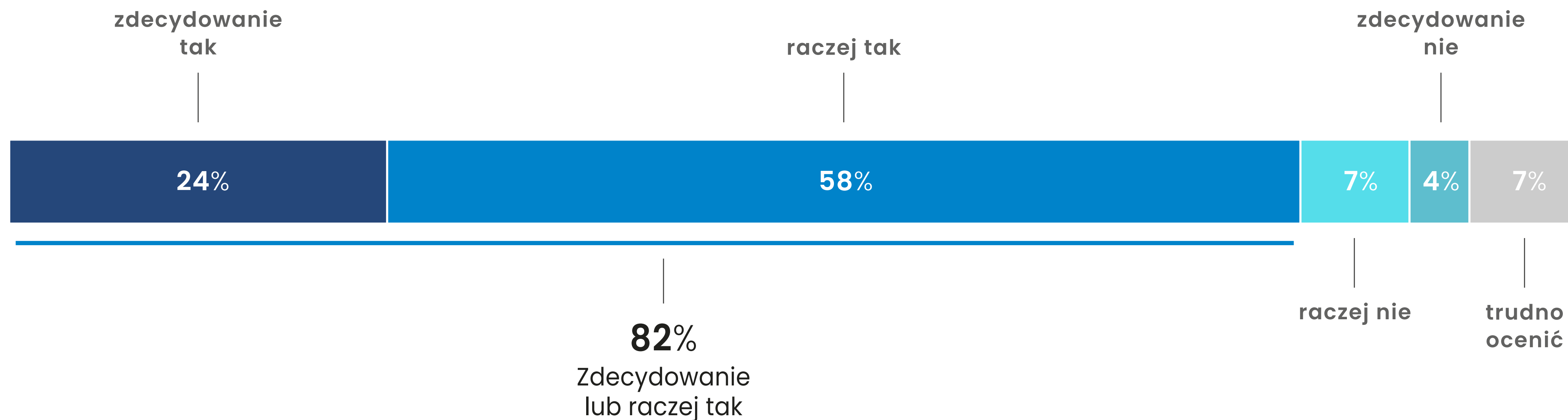
FUNDACJA
GPW

KONGRES

EDUKACJI FINANSOWEJ
I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Inflacja bez tajemnic

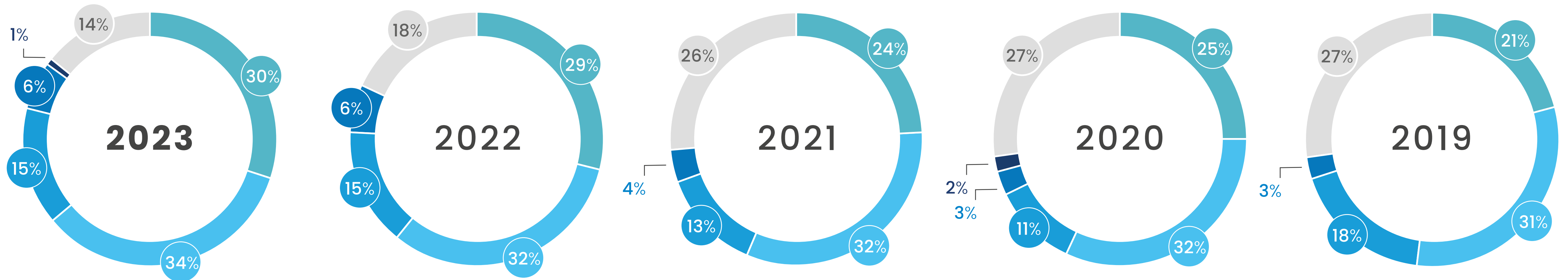
Q8. Czy uważa Pan/Pani, że przyczyny wysokiej inflacji w Polsce są wystarczająco przejrzyste tłumaczone przez ekspertów, media i instytucje publiczne?

INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

Samocena poziomu wiedzy o giełdzie

● bardzo duża ● raczej duża ● przeciętna ● raczej mała ● bardzo mała ● brak wiedzy

Q9. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie?

Organizatorzy:

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

FUNDACJA
GPW

KONGRES
EDUKACJI FINANSOWEJ
I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Wiedza o sposobach inwestowania na GPW

	AKCJE	OBLIGACJE	OPCJE	KONTRAKTY TERMINOWE	ETF-Y	CERTYFIKATY INWESTYCYJNE EMITOWANE PRZEZ FUNDUSZE INWESTYCYJNE	NIE ZNAM ŻADNYCH Z WYMIENIONYCH
2023	91%	66%	21%	13%	7%	3%	9%
2022	91%	70%	23%	14%	7%	4%	8%
2021	88%	65%	20%	12%	6%	4%	3%
2020	78%	51%	4%	14%	4%	4%	8%

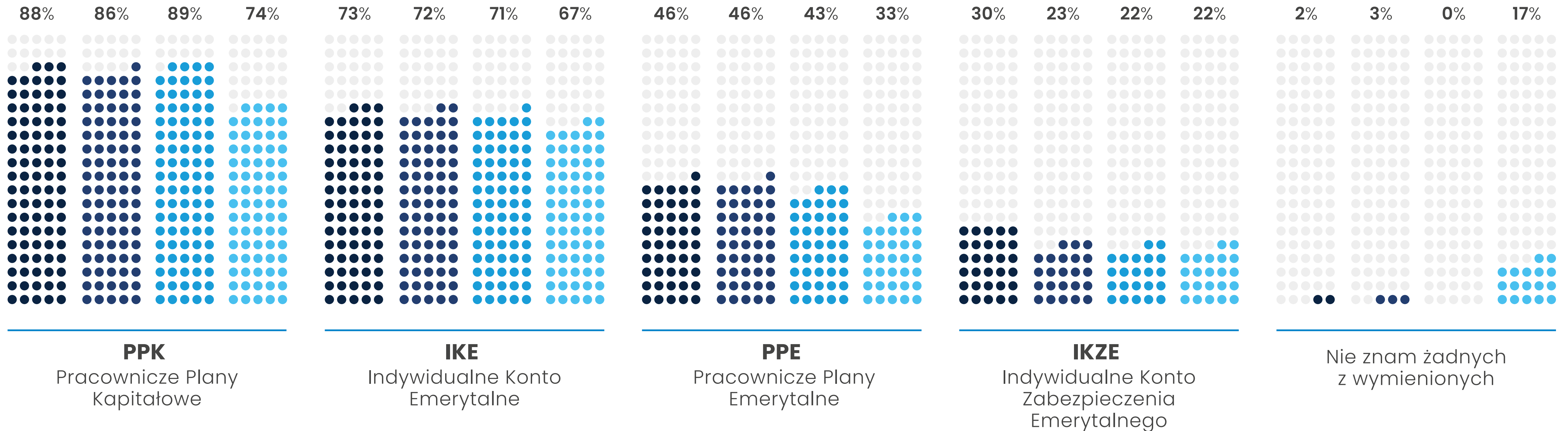
Q10. Które z wymienionych instrumentów notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie są Panu/Pani znane?
(wielowyborowe)

Organizatorzy:

Wiedza o oszczędzaniu na emeryturę - teoria

● 2023 ● 2022 ● 2021 ● 2020

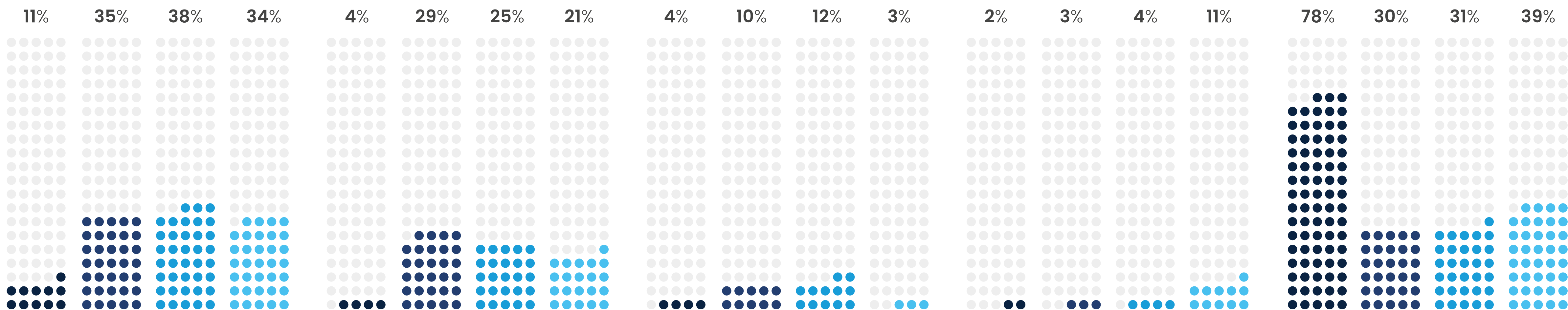
Q11. Które z wymienionych sposobów długookresowego oszczędzania na emeryturę są Panu/Pani znane? (wielowyborowe)

Organizatorzy:

Wiedza o oszczędzaniu na emeryturę - praktyka

● 2023 ● 2022 ● 2021 ● 2020

PPK

Pracownicze Plany Kapitałowe

IKE

Indywidualne Konto Emerytalne

PPE

Pracownicze Plany Emerytalne

IKZE

Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego

2020-2022: Q12. Z których sposobów długookresowego oszczędzania korzysta Pan/Pani? (wielowyborowe); 2023: Q12a. Czy obecnie inwestuje /korzysta Pan/Pani lub rozważa w najbliższym czasie inwestowanie lub oszczędzanie na emeryturę poprzez? (wielowyborowe)

2023
Nie rozważam samodzielnego inwestowania / oszczędzania na emeryturę

2020 - 2022
Nie znam żadnych z wymienionych

Chęć inwestowania na GPW

● 2023 ● 2022 ● 2021

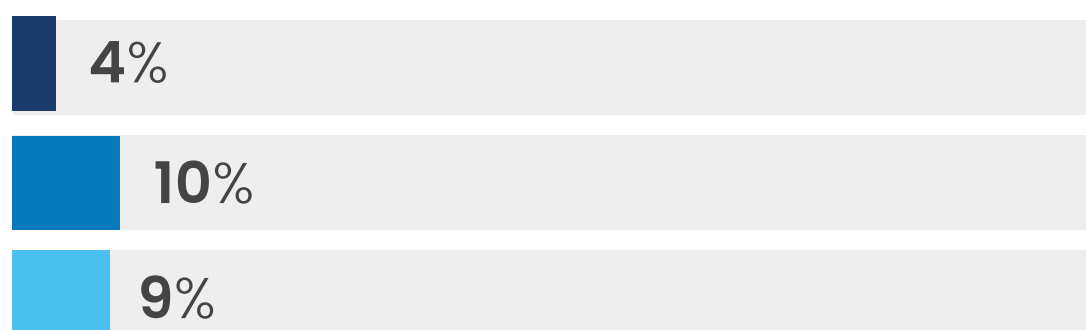
**NIE ROZWAŻAM
SAMODZIELNEGO
INWESTOWANIA**

**INSTRUMENTY
FINANSOWE
NOTOWANE W GPW**

**INDYWIDUALNE
INSTRUMENTY
(KONTA) EMERYTALNE**

**OBLIGACJE
KORPORACYJNE**

**FUNDUSZE
INWESTYCYJNE**

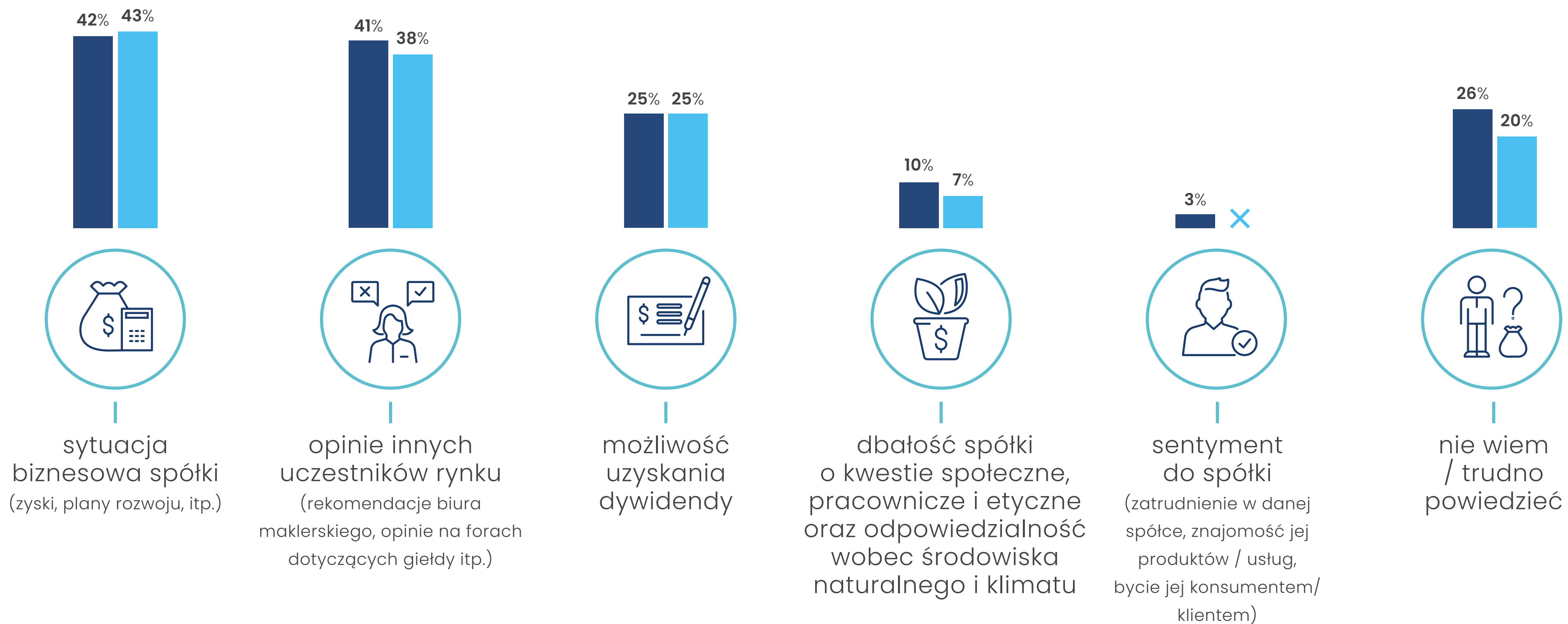
**OBLIGACJE
SKARBOWE**

Q13. Czy rozważa Pan/Pani możliwość w najbliższym czasie samodzielnego inwestowania, wybierając:? (wielowyborowe)

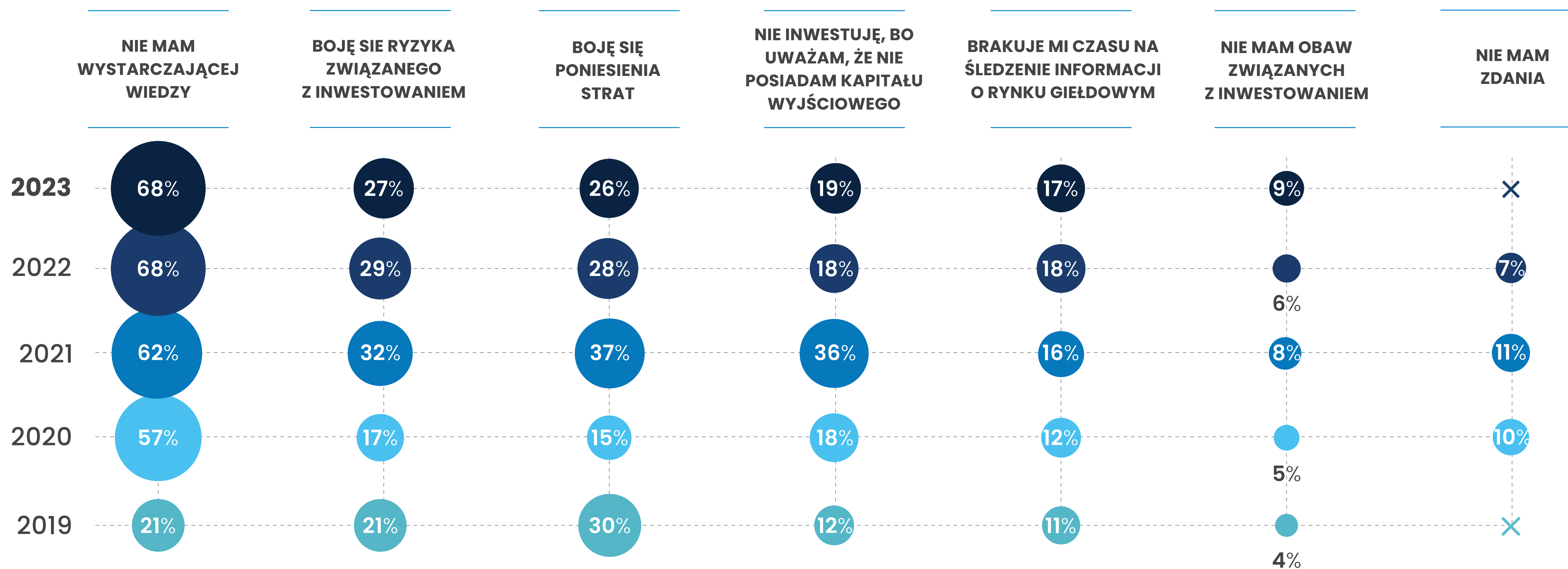
Wybór spółki do inwestowania

● 2023 ● 2022

Q14. Które kwestie byłyby dla Pana/Pani najbardziej istotne przy wyborze spółki, w której papiery wartościowe chciałby Pan/chciałaby Pani zainwestować? (wielowyborowe)

Obawy względem inwestowania

Q15. Jakie ma Pan/Pani obawy związane z inwestowaniem na Giełdzie Papierów Wartościowych?

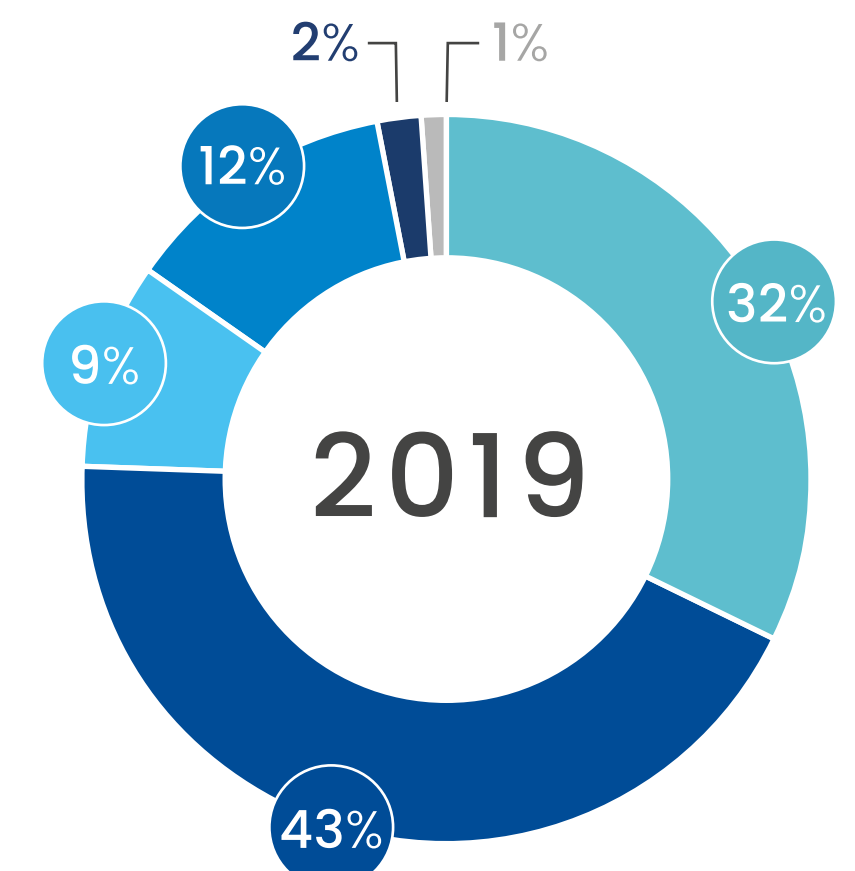
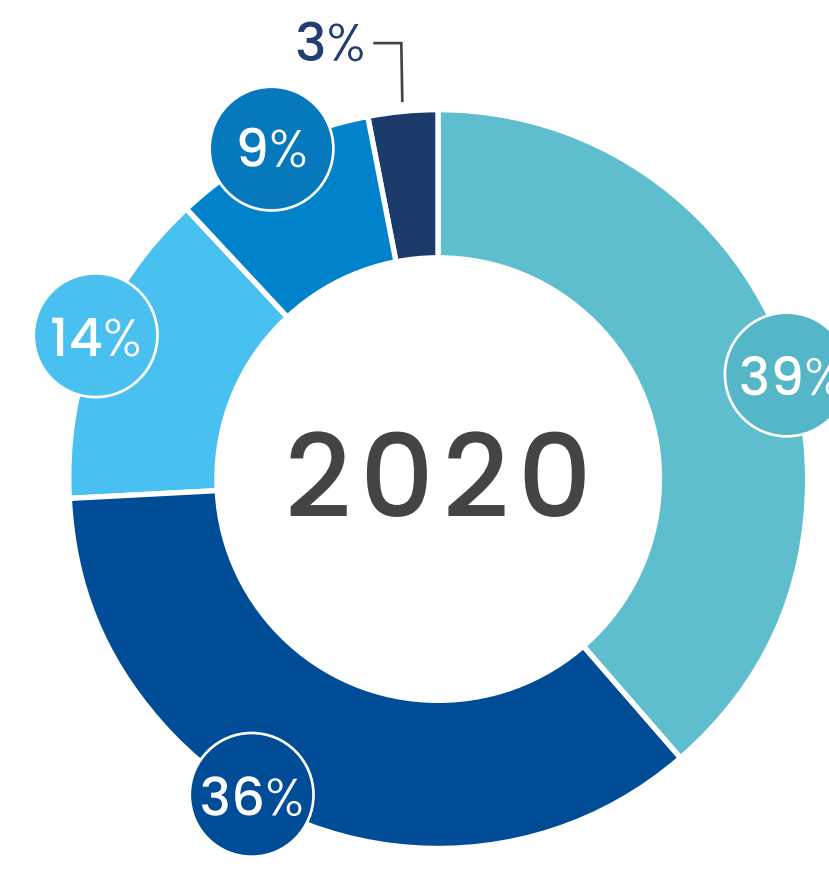
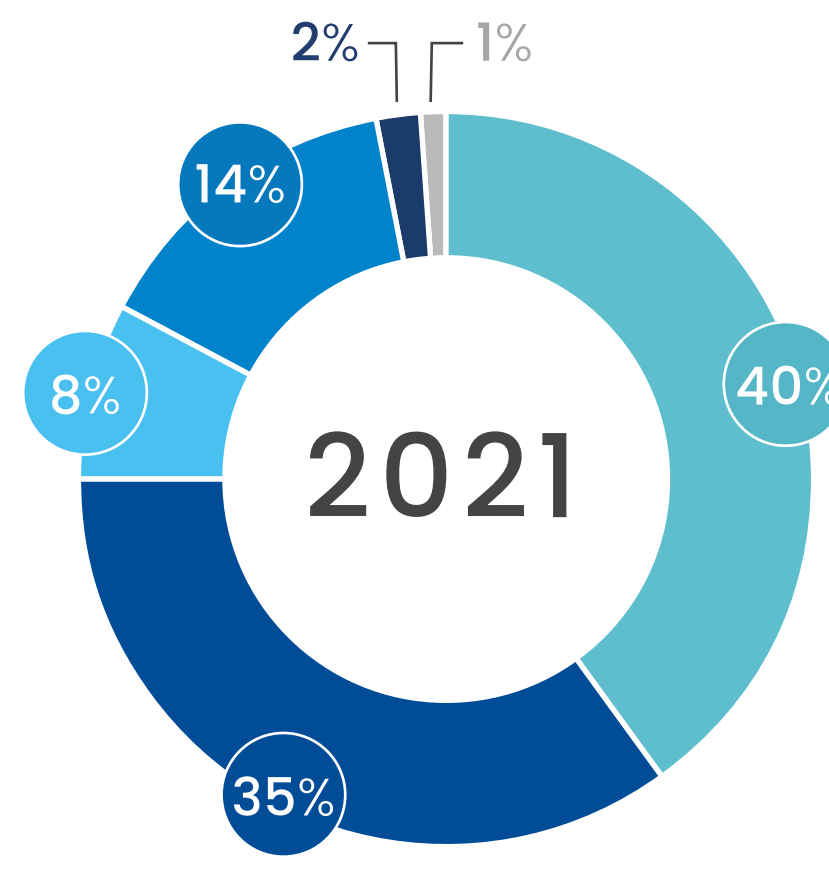
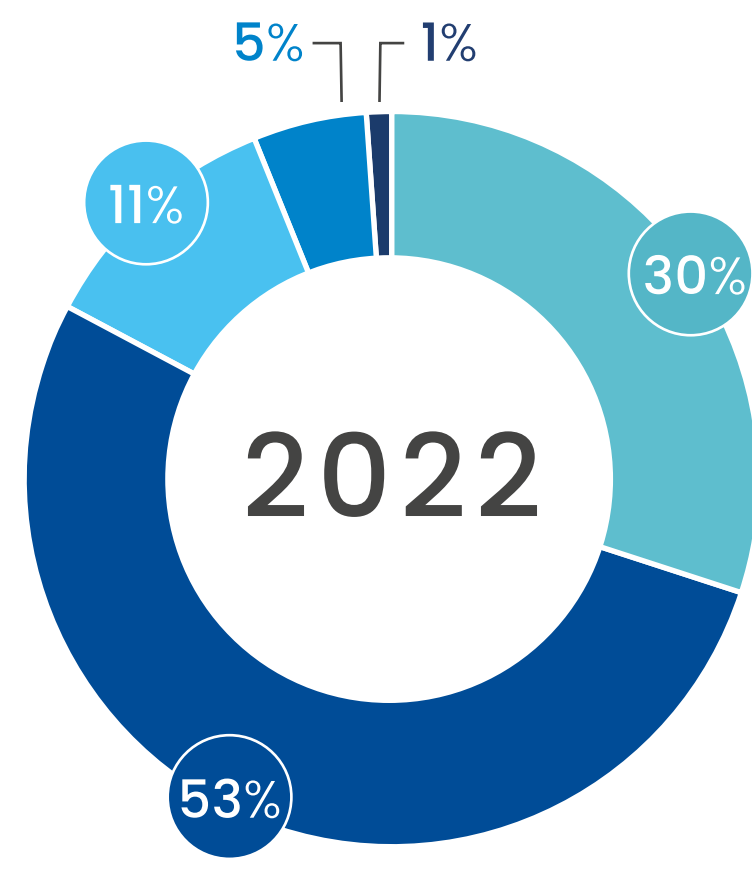
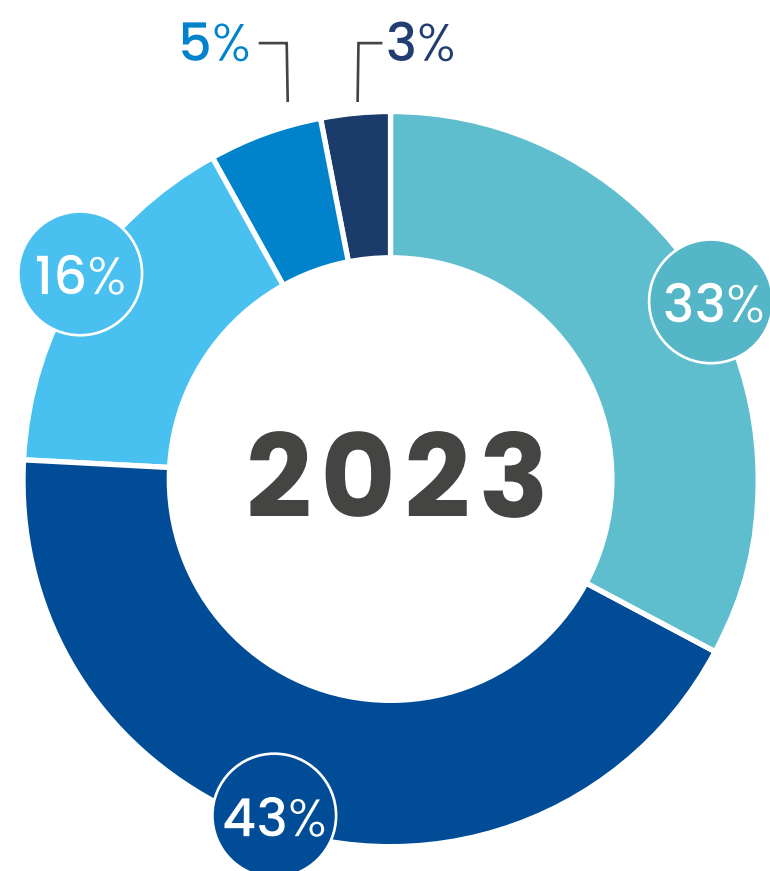

WIEDZA W PRAKTYCE

– bankowość i finanse

Dokładność czytania umowy przed podpisaniem

- bardzo dokładnie, w razie problemów konsultuję wątpliwości
- staram się dokładnie, choć nie zawsze wszystkie zapisy rozumiem
- sprawdzam jedynie podstawowe zapisy i zgodność danych osobowych
- przeglądam pobieżnie
- zdarza mi się podpisać bez czytania
- szkoda mi na to czasu

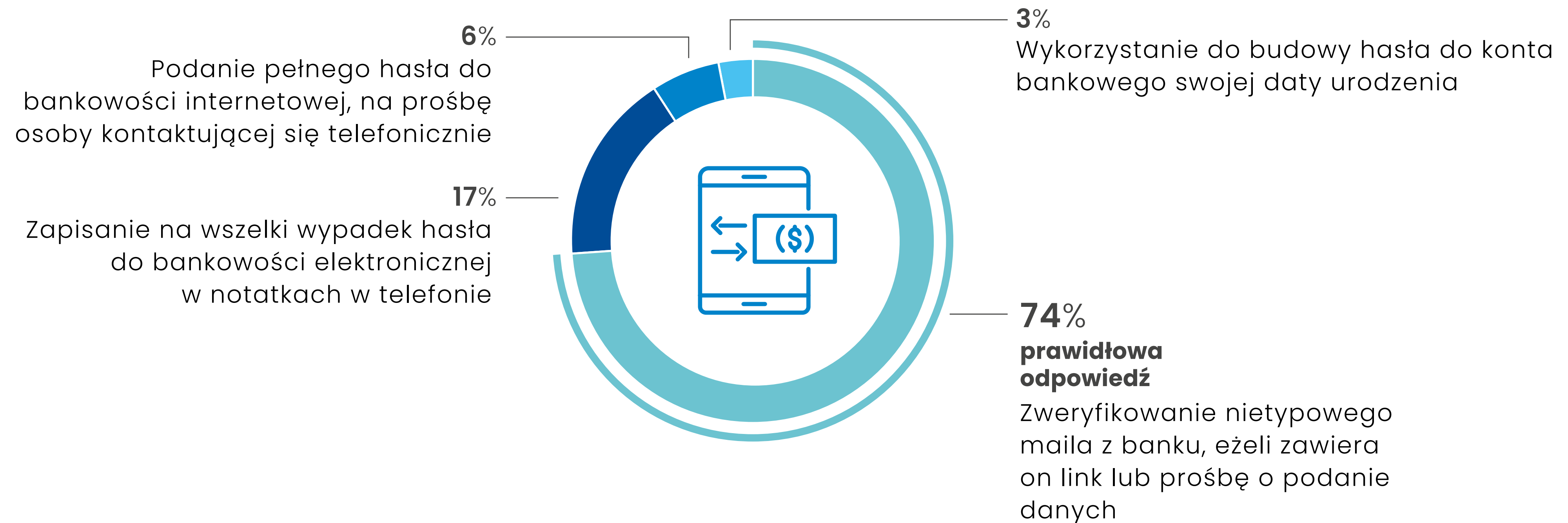

Q16. Na ile dokładnie czyta Pan/Pani czyta umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem w przypadku zaciągania kredytu, zakupu akcji lub ubezpieczenia? (jednowyborowe)

Pytanie testowe nr 1

BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA:

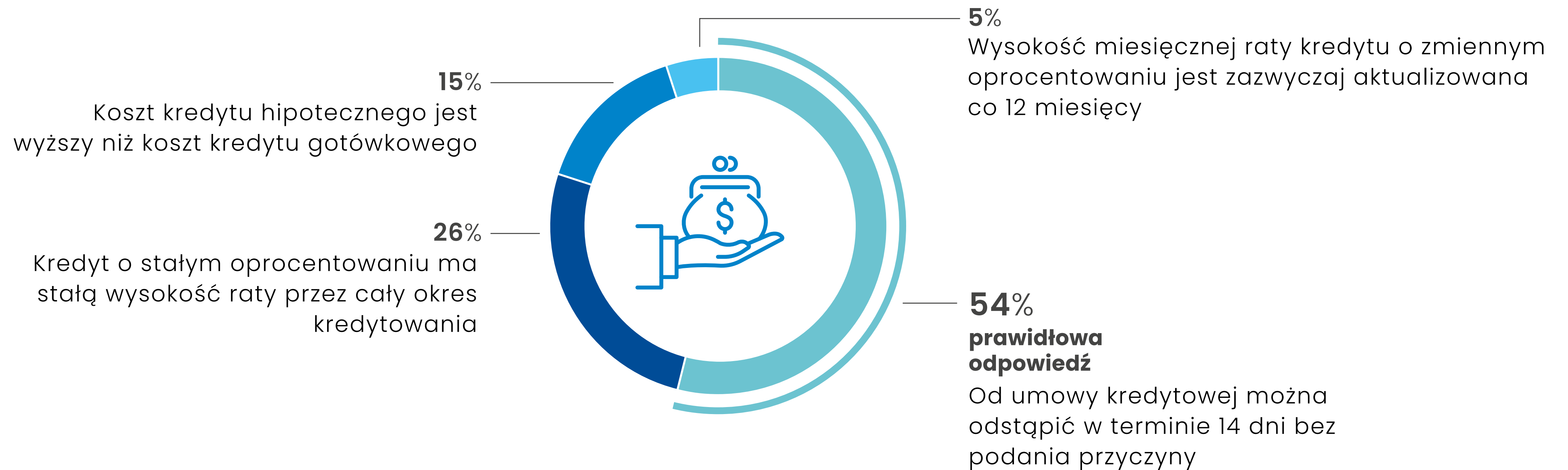
Właściwym zachowaniem w zakresie użytkowania bankowości elektronicznej JEST:

Pytanie testowe nr 2

KREDYTY:

Które ze zdań jest, Pana/Pani zdaniem prawdziwe:

Pytanie testowe nr 3

ZDOLNOŚĆ KREDYTOWA:

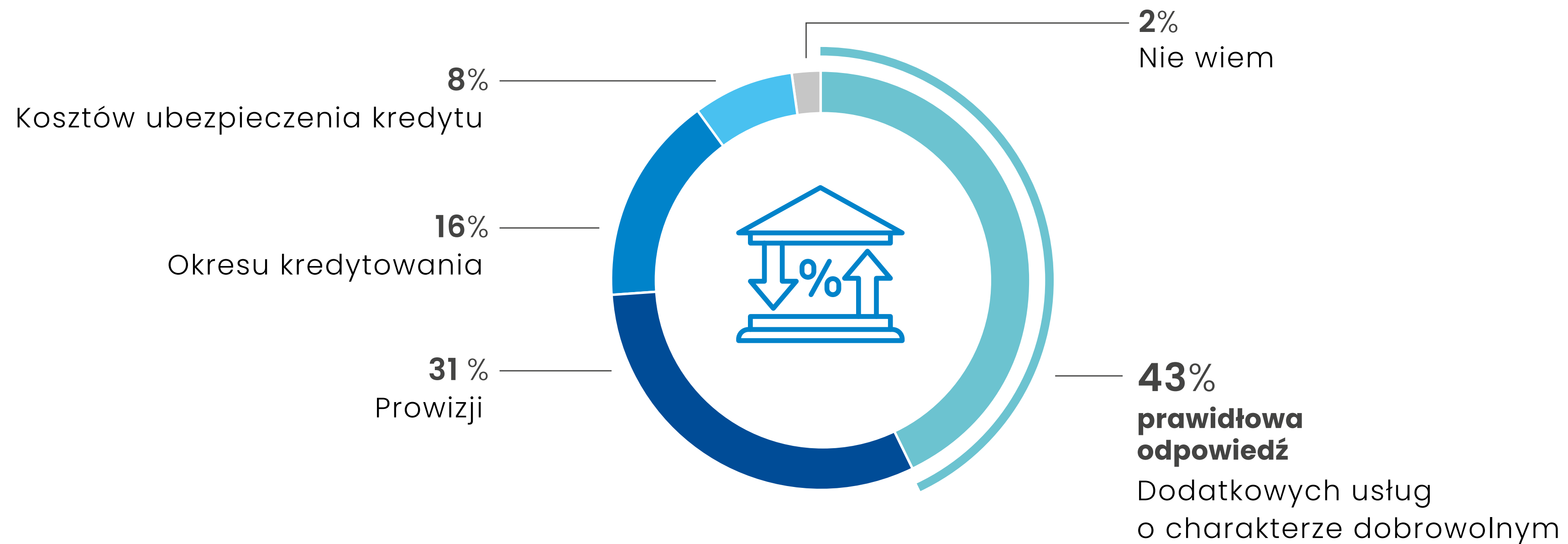
Co może potencjalnie obniżyć Twój scoring kredytowy, czyli ocenę zdolności kredytowej?

Pytanie testowe nr 4

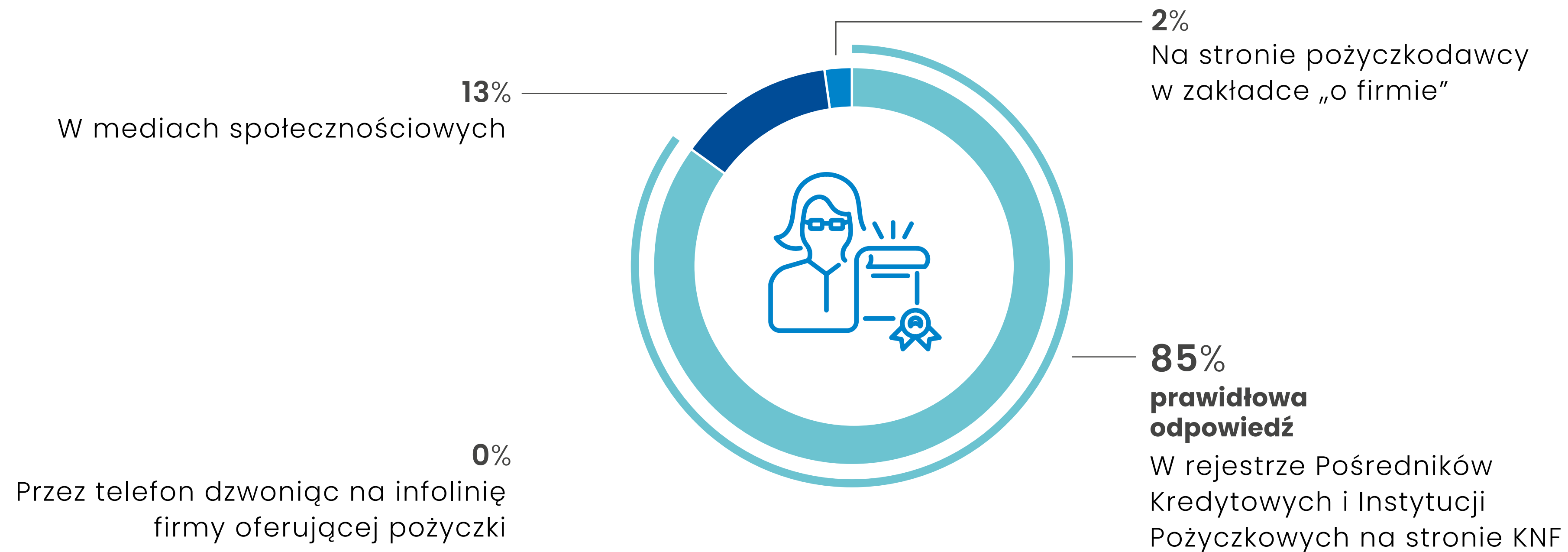
WSKAŹNIK RRSO:

Czego nie bierze pod uwagę wskaźnik RRSO, czyli Rzeczywistej Rocznej Stopy Oprocentowania?

Pytanie testowe nr 5

WERYFIKACJA POŻYCZKODAWCY: Gdzie najlepiej zweryfikować, czy pożyczkodawca działa legalnie?

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**